

Alstonia scholaris (Devil's tree)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Magnoliophyta

Class- Magnoliopsida

Order- Gentianales

Family- Apocynaceae

Genus- *Alstonia*

Species- *scholaris*

Habitat- Naturally found in tropical and subtropical regions of South and Southeast Asia, typically in moist deciduous forests, along roadsides, and in cultivated urban landscapes.

Morphology- *Alstonia scholaris* is a large, evergreen tree that can reach up to 40 meters in height, with a straight trunk and greyish bark that exudes copious white, milky latex when cut. Its leaves are simple, leathery, and arranged in whorls of 4–7, with a glossy upper surface. The small, greenish-white flowers are highly fragrant and borne in terminal clusters. The fruit consists of two slender follicles containing numerous seeds with tufts of silky hairs for wind dispersal.

Economic Importance-

Planted as an avenue and ornamental tree due to its shade-giving canopy and fragrant flowers.

Milky latex is toxic and irritant if ingested or applied to broken skin.

Traditionally used for making blackboards and writing slates—hence the name "scholar tree."

अल्स्टोनिया स्कॉलरिस (शैतान का पेड़)

वर्गीकरण -

जगत: पादप

विभाग : मैग्नोलियोफाइटा

वर्ग : मैग्नोलियोप्सिडा

गण : जेंटियानेल्स

कुल : एपोसाइनेसी

जाति: अल्स्टोनिया

प्रजाति : स्कॉलरिस

आवास)Habitat):

यह वृक्ष प्राकृतिक रूप से दक्षिण और दक्षिणपूर्व एशिया के उष्णकटिबंधीय और उपोष्णकटिबंधीय क्षेत्रों में - पाया जाता है। यह आमतौर पर आर्द्र पर्णपाती वनों, सड़कों के किनारे, और शहरी क्षेत्रों में रोपित किया जाता है।

आकृति) विज्ञान-Morphology):

अल्स्टोनिया स्कॉलरिस एक बड़ा, सदाबहार वृक्ष है जो लगभग 40 मीटर तक ऊँचा हो सकता है। इसका तना सीधा होता है और इसकी छाल धूसर रंग की होती है, जिसे काटने पर इसमें से सफेद, चिपचिपा दूध जैसा लेटेक्स निकलता है। इसकी पत्तियाँ सरल, चमड़े जैसी और 4 से 7 के समूहों में व्यवस्थित होती हैं (वृंतक), जिनका ऊपरी भाग चमकीला होता है। इसके छोटे, हरेसफेद रंग के फूल अत्यंत सुगंधित होते हैं और शाखाओं - के सिरों पर गुच्छों में लगे होते हैं। इसका फल दो पतले फली के रूप में होता है जिनमें रेशमी रोम वाले अनेक बीज होते हैं, जो हवा द्वारा फैलते हैं।

आर्थिक महत्व)Economic Importance):

इसे छाया देने वाले छत्र और सुगंधित फूलों के कारण सड़कों के किनारे और सजावटी पौधे के रूप में लगाया जाता है।

इसका दूधिया लेटेक्स विषैला और चर्म में कटाव होने पर जलन उत्पन्न करने वाला होता है।

पारंपरिक रूप से इसका उपयोग ब्लैकबोर्ड और लिखने की स्लेट बनाने में किया जाता था — इसी कारण इसे कहा जाता है। (विद्यार्थी वृक्ष) "स्कॉलर ट्री"

ਐਲਸਟੋਨੀਆ ਸਕਾਲਰਿਸ (ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਰੁੱਖ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੰਜੇ

ਵਿਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਜੈਸੀਅਨੇਲਸ

ਪਰਿਵਾਰ - ਐਪੋਸਾਈਨੇਸੀ

ਜੀਨਸ - ਐਲਸਟੋਨੀਆ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਸਕਾਲਰਿਸ

ਆਵਾਸ (Habitat):

ਇਹ ਰੁੱਖ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਗਰਮ ਅਤੇ ਉੱਪ-ਉਪਤਪਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਮੀ ਵਾਲੇ ਪੱਤਝੜ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਆਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ (Morphology):

ਐਲਸਟੋਨੀਆ ਸਕਾਲਰਿਸ ਇਕ ਵੱਡਾ, ਸਦੀਵ ਹਰਿਆ ਰੁੱਖ ਹੈ ਜੋ ਲਗਭਗ 40 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਤਣਾ ਸਿੱਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛਾਲ ਹਲਕੀ ਸਲੇਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੱਟਣ 'ਤੇ ਧੀਰ-ਧੀਰ ਦੁੱਧ ਵਰਗਾ ਸਫੈਦ ਲਾਟੈਕਸ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਪੱਤੇ ਸਧਾਰਨ, ਚਮੜੇ ਵਰਗੇ ਅਤੇ 4-7 ਦੀ ਗੁੱਛੀ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਪਰਲੀ ਸਤਹ ਚਮਕਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ, ਹਰੇ-ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬਹੁਤ ਸੁਗੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟੋਪ ਤੇ ਗੁੱਚਿਆਂ 'ਚ ਖਿੜਦੇ ਹਨ। ਫਲ ਦੋ ਪਤਲੇ ਫੋਲਿਕਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਹਵਾ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਣ ਵਾਲੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਇਹਨੂੰ ਛਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਲਈ ਰੋਡ-ਸਾਈਡ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਦਾ ਦੁੱਧੀ ਲਾਟੈਕਸ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਖਮੀ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖਾਰਸ਼ ਜਾਂ ਜਲਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰੁੱਖ ਬਲੈਕਬੋਰਡ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਲੇਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ — ਜਿਸ ਕਰਕੇ

ਇਸਨੂੰ "ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੁੱਖ" ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।